

Általános jogi ismeretek II. Büntetőjog

Dr. Sántha Ferenc
Miskolci Egyetem ÁJK
2014.

I. Általános büntetőjogi ismeretek

TÁMOP-5.5.7.-08/1-2008-0001
Betegjogi, ellátottjogi és gyermekjogi
képviselői hálózat és
civil jogvédő munka fejlesztése

A büntetőjog fogalma

Objektív értelemben:

- a büntetőjog olyan jogi normák összessége, amelyek meghatározzák:
- mely cselekmények minősülnek bűncselekménynek, milyen szankciókat lehet alkalmazni az elkövetőkkel szemben (*büntető anyagi jog*, ez a szűkebb értelemben vett büntetőjog).
 - milyen szabályok szerint lehet megállapítani, hogy követtek-e el bűncselekményt (*büntető eljárási jog*),
 - milyen szabályok vonatkoznak a kiszabott szankciók végrehajtására (*büntetés-végrehajtási jog*).

Szubjektív értelemben:

az állam büntetőhatalma,

- az a joga az államnak, hogy bizonyos magatartásokat kriminalizáljon (bűncselekménnyé nyilvánítson),
- ezek elkövetőit felelősségre vonja (bűnösségüket megállapítsa)
- és velük szemben büntetőjogi szankciót alkalmazzon (büntetést, vagy intézkedést).
- a kriminalizáció – dekriminalizáció fogalma

TÁMOP-5.5.7.-08/1-2008-0001

Betegjogi, ellátottjogi és gyermekjogi
képviselői hálózat és
civil jogvédő munka fejlesztése

A büntetőjog alapelvei

A jogrendszer egészére
ható elvek:

- a jogállamiság elve
(jogbiztonság +
igazságosság)
- a humanitás elve

Speciális büntetőjogi
alapelvek:

- az anyagi jogi legalitás elve
- a tettfelelősség elve
- a bűnösségen alapuló felelősség
- az arányosság elve
- a kétszeres értékelés tilalma
- a büntetőjog ultima ratio jellege

A büntetőjog speciális elvei

Az anyagi jogi legalitás elve

- Az elkövetéskor hatályos törvények alkalmazása
- A határozott büntetőtörvény követelménye, világos, pontos törvényi megfogalmazás
- Az írott jog követelménye (szokásjog tilalma)
- Az analógia tilalma

TÁMOP-5.5.7.-08/1-2008-0001
Betegjogi, ellátottjogi és gyermekjogi
képviselői hálózat és
civil jogvédő munka fejlesztése

A büntetőtörvény hatálya

- időbeli hatály (lásd később Btk. 2. §)
- tárgyi hatály(=különös rész)
- területi, személyi hatály

Megjegyzés: Btk= 2012. évi C. törvény a Büntető Törvénykönyvről

Időbeli hatály – a visszaható hatály tilalma:

Btk. 2. §

- (1) A bűncselekményt - a (2)-(3) bekezdésben foglalt kivételekkel - az elkövetése idején hatályban lévő büntető törvény szerint kell elbírálni.
- (2) Ha a cselekmény elbírálásakor hatályban lévő új büntető törvény szerint a cselekmény *már nem bűncselekmény, vagy enyhébben bírálendő el*, akkor az új büntető törvényt kell alkalmazni.
- (3) Az új büntető törvényt visszaható hatállyal kell alkalmazni a *nemzetközi jog* általánosan elismert szabályai alapján büntetendő cselekmény elbírálásakor, ha az az elkövetés idején a magyar büntető törvény szerint nem volt büntetendő.

TÁMOP-5.5.7.-08/1-2008-0001

Betegjogi, ellátottjogi és gyermekjogi
képviselői hálózat és
civil jogvédő munka fejlesztése

Területi, személyi hatály

3. § (1) A magyar büntető törvényt kell alkalmazni

a) a belföldön elkövetett bűncselekményre,

b) a Magyarország területén kívül tartózkodó magyar felségjelű úszólétesítményen vagy magyar felségjelű légi járművön elkövetett bűncselekményre,

c) a magyar állampolgár által külföldön elkövetett olyan cselekményre, amely a magyar törvény szerint bűncselekmény.

(2) A magyar büntető törvényt kell alkalmazni

a) a nem magyar állampolgár által külföldön elkövetett cselekményre is, ha az

aa) a magyar törvény szerint bűncselekmény, és az elkövetés helyének törvénye szerint is büntetendő,

ab) állam elleni bűncselekmény, - kivéve a szövetséges fegyveres erő ellen elkövetett kémkedést és a kémkedést az Európai Unió intézményei ellen - tekintet nélkül arra, hogy az az elkövetés helyének törvénye szerint büntetendő-e,

ac) a XIII. vagy a XIV. Fejezetben meghatározott bűncselekmény, vagy egyéb olyan bűncselekmény, amelynek üldözését törvényben kihirdetett nemzetközi szerződés írja elő,

b) a magyar állampolgár, a magyar jog alapján létrejött jogi személy és jogi személyiséggel nem rendelkező egyéb jogalany sérelmére nem magyar állampolgár által külföldön elkövetett olyan cselekményre is, amely a magyar törvény szerint büntetendő.

(3) A (2) bekezdésben meghatározott esetekben a büntetőeljárás megindítását a legfőbb ügyész rendeli el.

TÁMOP-5.5.7.-08/1-2008-0001

**Betegjogi, ellátottjogi és gyermekjogi
képviselői hálózat és
civil jogvédő munka fejlesztése**

A bűncselekmény fogalma

Btk. § (1) Bűncselekmény az a szándékosan vagy – ha e törvény a gondatlan elkövetést is büntetni rendeli – gondatlanságból elkövetett cselekmény, amely veszélyes a társadalomra, és amelyre e törvény büntetés kiszabását rendeli.

1. Cselekmény
2. Büntetendőség (tényállásszerűség)
3. Társadalomra veszélyesség (jogellenesség)
4. Bűnösség (szándékosság vagy gondatlanság)

Szándékosság

fajtái:

1. Egyenes szándék

Cselekményének
következményeit kívánja.

2. Eshetőleges szándék

Cselekményének
következményeibe
belenyugszik.

Gondatlanság

(csak akkor büntetendő, ha a törvény
külön büntetni rendeli)

fajtái:

1. Tudatos gondatlanság (luxuria)

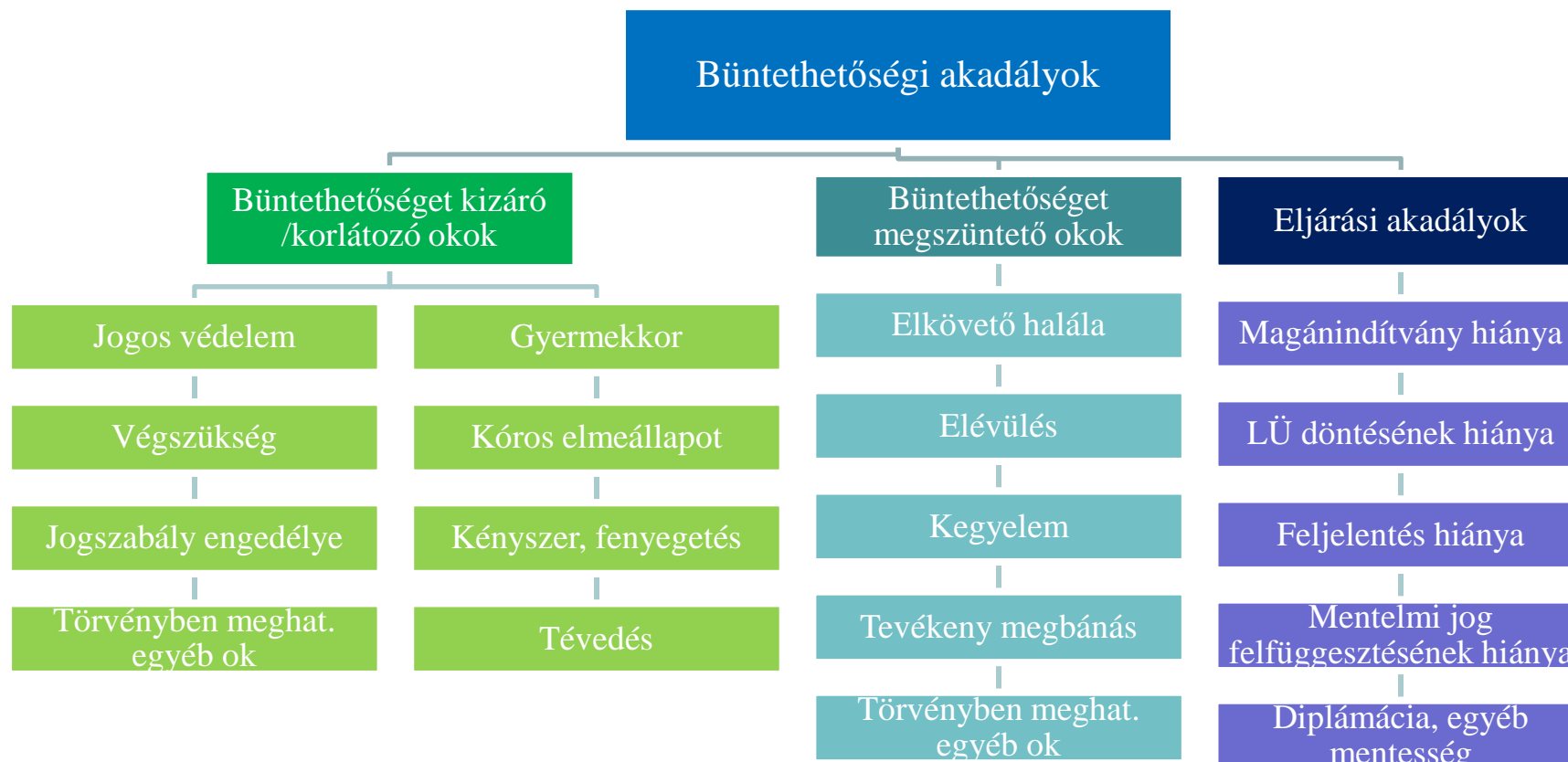
Előre látja cselekményének lehetséges
következményeit, de könnyelműen
bíz az elmaradásában.

2. Hanyagság (negligentia)

Cselekménye lehetséges
következményeit azért nem látja
előre, mert a tőle elvárható figyelmet
vagy körültekintést elmulasztja.

TÁMOP-5.5.7.-08/1-2008-0001

Betegjogi, ellátottjogi és gyermekjogi
képviselői hálózat és
civil jogvédő munka fejlesztése

TÁMOP-5.5.7.-08/1-2008-0001
Betegjogi, ellátottjogi és gyermekjogi
képviselői hálózat és
civil jogvédő munka fejlesztése

Gyermekek

16. § **Nem büntethető**, aki a büntetendő cselekmény elkövetésekor a **tizennegyedik** életévét nem töltötte be, **kivéve** az emberölés [160. § (1)-(2) bekezdés], az erős felindulásban elkövetett emberölés (161. §), a testi sértés [164. § (8) bekezdés], a rablás [365. § (1)-(4) bekezdés] és a kifosztás [366. § (2)-(3) bekezdés] elkövetőjét, ha a bűncselekmény elkövetésekor a tizenkettedik életévét betöltötte, és az elkövetéskor rendelkezett a bűncselekmény következményeinek felismeréséhez szükséges belátással.

TÁMOP-5.5.7.-08/1-2008-0001

Betegjogi, ellátottjogi és gyermekjogi
képviselői hálózat és
civil jogvédő munka fejlesztése

Jogos védelem

21. § **Nem büntetendő** annak a cselekménye, aki a *saját*, illetve a *mások személye* vagy *javai* elleni jogtalan támadás megelőzése céljából telepített, az élet kioltására nem alkalmas védelmi eszközzel a jogtalan támadónak sérelmet okoz, feltéve, hogy a védekező mindent megtett, ami az adott helyzetben elvárható annak érdekében, hogy az általa telepített védelmi eszköz ne okozzon sérelmet.

22. § (1) Nem büntetendő az a cselekmény, amely a saját, illetve más vagy mások személye, javai vagy *a közérdek* ellen intézett, illetve ezeket **közvetlenül fenyegető jogtalan támadás** elhárításához szükséges.

(2) A jogtalan támadást úgy kell tekinteni, mintha az a védekező életének kioltására is irányult volna, ha

a) azt személy ellen

aa) éjjel,

ab) fegyveresen,

ac) felfegyverkezve vagy

ad) csoportosan

követik el,

b) az a lakásba

ba) éjjel,

bb) fegyveresen,

bc) felfegyverkezve vagy

bd) csoportosan

történő jogtalan behatolás, vagy

c) az a lakáshoz tartozó bekerített helyre fegyveresen történő jogtalan behatolás.

(3) Nem büntethető, aki az elhárítás szükséges mértékét ijedségből vagy menthető felindulásból lépi túl.

(4) A megtámadott nem köteles kitérni a jogtalan támadás elől.

A büntetések általános jellemzői

- alkotmányos követelményeknek kell megfelelniük, így kiszabásukra:

bíró által, törvényes eljárásban, bcs. elkövetése miatt, a garanciális elvek betartásával, beszámítási képességgel rendelkező természetes személlyel szemben – kerülhet sor.

- államilag kikényszeríthető, mindig joghátrányt jelent
- ki kell fejezniük a társadalom rosszallását, negatív értékítéletét
- speciális, és generális prevenció (**megelőzés**)
- individualizált büntetés (**egyénre szabott**)
- fokozatosan előtérbe kerül a **reparatív** (helyreállító) jelleg és háttérbe szorul a megtorló eleme.

Büntetések

- szabadságvesztés
- elzárás
- közérdekű munka
- pénzbüntetés
- foglalkozástól eltiltás
- járművezetéstől eltiltás
- kitiltás
- sportrendezvények látogatásától való eltiltás
- kiutasítás

Mellékbüntetés

- közügyektől eltiltás

Intézkedések

- megrovás
- próbára bocsátás
- jóvátételi munka
- pártfogó felügyelet
- elkobzás
- vagyonelkobzás
- elektronikus adat végleges hozzáférhetetlenné tétele
- kényszergyógykezelés
- jogi személlyel szemben alkalmazható büntetőjogi intézkedések

TÁMOP-5.5.7.-08/1-2008-0001

Betegjogi, ellátottjogi és gyermekjogi
képviselői hálózat és
civil jogvédő munka fejlesztése

A büntetőjogban releváns életkorok

- 1. gyermekkor: a 14. életév betöltéséig (kivétel: az 5 súlyos bűncselekmény elkövetőinél 12 év)
- 2. fiatalkor: (12/14-18. életév betöltéséig)
- 3. felnőttkor: (18. életév betöltését követően)
- 4. fiatal felnőtt: (21. életév betöltéséig)

Fiatalkorúak

- Btk. 105. § (1) bekezdése:
- „Fiatalkorú az, aki a bűncselekmény elkövetésekor tizenkettedik életévét betöltötte, de a tizennyolcadikat nem”
- A fiatalkorúakra vonatkozó anyagi és eljárásjogi szabályok csupán akkor alkalmazhatók, ha a terheltet kizárólag fiatalkorban elkövetett bűncselekményekért vonják felelősségre.

- A fiatalokkal szemben kiszabott büntetés (intézkedés) **célja** elsősorban az, hogy a fiatalok helyes irányban fejlődjenek, és a társadalom hasznos tagjává váljon
- erre tekintettel a büntetés vagy intézkedés megválasztásakor a fiatalok **nevelését és védelmét** kell szem előtt tartani.
- Fiatalokkal szemben büntetést akkor kell kiszabni, ha intézkedés alkalmazása nem célravezető.

TÁMOP-5.5.7.-08/1-2008-0001

Betegjogi, ellátottjogi és gyermekjogi
képviselői hálózat és
civil jogvédő munka fejlesztése

Büntetések	Eltérések
Szabadságvesztés	<ul style="list-style-type: none">• Csak határozott ideig tarthat, <u>alsó határ</u>: 1 hónap.• A <u>felső határ</u> tekintetében az elkövetéskori életkor és a különös részben meghatározott büntetési mérték az irányadó.• Halmazat esetén: max. 20 év.• <u>Végrehajtási fokozat</u>: fiatalkorúak börtöne, ill. fiatalkorúak fogháza.
Elzárás	Min. 3 nap; max. 30 nap.
Közérdekű munka	Ha 16. életévét betöltötte ítélethozatalkor.
Közügyektől eltiltás	Egy évet meghaladó szabadságvesztés kiszabása esetén lehet fiatalkorú eltiltani a közügyektől.
Kitiltás	Megfelelő családi környezettel rendelkező fiatalkorú nem tiltható ki arról a településről, amelyben családjá él.

TÁMOP-5.5.7.-08/1-2008-0001

Betegjogi, ellátottjogi és gyermekjogi
képviselői hálózat és
civil jogvédő munka fejlesztése

Kiutasítás	Három együttes feltétel fennállása esetén lehet helye a fiataikorúval szemben: (1) vele szemben <u>legalább 10 év</u> tartamú szab.veszt.-t szabtak ki, (2) az országban tartózkodása a <u>közbiztonságot jelentősen veszélyeztetné</u> (3) és <u>nem sérül a családi élet tiszteletben tartásához való joga.</u>
Pénzbüntetés	Ha önálló keresete, jövedelme vagy megfelelő vagyona van.

TÁMOP-5.5.7.-08/1-2008-0001

Betegjogi, ellátottjogi és gyermekjogi
képviselői hálózat és
civil jogvédő munka fejlesztése

Intézkedések	Eltérések
Próbára bocsátás	Bármely bűncselekmény esetén helye van. (Időtartama: 1 évtől 2 évig.) Meggzűntetése esetén javító nevelő intézet is elrendelhető.
Jóvátételi munka	Akkor írható elő, ha az ítélet meghozatalakor tizenhatodik életévét betöltötte.
Javítóintézeti nevelés	A bíróság akkor rendeli el, ha a fiatalkorú eredményes nevelése érdekében intézeti elhelyezése szükséges, és ítélethozatalakor a 20. életévét nem töltötte be. <u>Tartama: 1-4 évig</u> terjedhet.

II. Az élet, a testi épség és egészség elleni bűncselekmények (Btk. XV. Fejezet)

- Emberölés (Btk. 160. §)
- Erős felindulásban elkövetett emberölés (Btk. 161.§)
- Öngyilkosságban közreműködés (Btk. 162.§)
- Magzatelhajtás (Btk. 163.§)
- Testi sértés (Btk. 164.§)
- Foglalkozás körében elkövetett veszélyeztetés (165.§)
- Segítségnyújtás elmulasztása (Btk. 166.§)
- Gondozási kötelezettség elmulasztása (Btk. 167.§)

Emberölés

- **Alapeset: Btk 160.§**

„Aki mást megöl, büntett miatt öt évtől tizenöt évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.”

- **Minősített eset:** (10 év – 20 évig, életfogytiglan tartó szab. veszt.)

(a) Előre kitervelten, (b) nyereségvágyból, (c) aljas indokból vagy célból, (d) különös kegyetlenséggel, (e) hivatalos személy vagy külföldi hivatalos személy sérelmére, hivatalos eljárása alatt, illetve emiatt, közfeladatot ellátó személy sérelmére, e feladatának teljesítése során, továbbá a hivatalos, a külföldi hivatalos vagy a közfeladatot ellátó személy támogatására vagy védelmére kelt személy sérelmére, (f) több ember sérelmére, (g) több ember életét veszélyeztetve, (h) különös visszaesőként, (i) *tizennegyedik életévét be nem töltött személy sérelmére*, (j) védekezésre képtelen személy sérelmére, vagy a (k) *bűncselekmény elhárítására idős koránál vagy fogyatékoságánál fogva korlátozottan képes személy sérelmére* követik el.

Az emberölés sértettje

- Az emberölés passzív alanya kizárólag *élő, természetes személy* lehet.
- Közömbös azonban: neme, életkora, egészségi státusza, akaratnyilvánításra képes volta (haldokló, gyógyíthatatlan személy sérelmére is elkövethető)
→ eutanázia problematikája

Eutanázia

- **Büntetőjogi értelemben:** kizárólag orvos-beteg relációjában beszélhetünk eutanáziáról. (Nevezetesen akkor, amikor a gyógyíthatatlan beteget az orvos - a beteg kérésére - halálba segíti.)
- 2 fajtája van:
 - Aktív eutanázia: kifejezetten a beteg akaratából a beavatkozást az orvos végzi.
 - Passzív eutanázia: életet meghosszabbító kezelést az orvos elmulasztja. (Természetesen a beteg kérése alapján)

Eutanázia – Eü. tv.

- **1997. évi CLIV. tv. (Eü. tv.) 15. §**

Önrendelkezési jog: beteg szabadon döntheti el, hogy kíván-e egészségügyi ellátást igénybe venni, illetve annak során mely beavatkozások elvégzésébe egyezik bele, illetve melyeket utasít vissza.

- Ellátás visszautasításának korlátozása (20. §):

Az életmentő, életfenntartó beavatkozás csak akkor utasítható vissza, ha a betegség az orvostudomány mindenkori állása szerint rövid időn belül – az előírt eü.-i ellátás mellett is – halálhoz vezet, vagyis gyógyíthatatlan. → **DE** nem utasíthatja vissza, ha várandós és előreláthatólag képes a gyermek kihordására.

Eutanázia

- A törvény tehát az önkéntes, passzív eutanáziát lehetővé teszi.

A nem önkéntes passzív, ill. aktív eutanázia azonban változatlanul **szándékos emberölést** valósít meg!!!

Az emberi élet kezdete

- Emberi élet kezdete a szülés, ill. gyermeknek az anya testétől történő elszakadási folyamat megindul:
 - ★ **természetes szülés esetén** a toló fájdalmak jelentkezésének időpontjától;
 - ★ **császármetszés esetén** a műtéti beavatkozás kezdetének időpontja.
- Mindkét esetben szükséges, hogy a magzat rendelkezzen a méhen kívül élethez elengedhetetlenül szükséges szervekkel.
 - ★ Ezek hiányában : terhesség megszakadásáról beszélhetünk.

Az emberi élet vége

- **Klinikai halál:**

- reverzibilis állapot,
- a légzés, keringés, vagy agyműködés **átmeneti** megszűnése.

Klinikai halál állapotában
lévő személy passzív alanya
lehet az emberölésnek.

- **Biológiai halál:**

- irreverzibilis állapot,
- a bomlási folyamat megindulása.

A büntetőjog a biológiai halál
időpontjáig védi az embert.

TÁMOP-5.5.7.-08/1-2008-0001

Betegjogi, ellátottjogi és gyermekjogi
képviselői hálózat és
civil jogvédő munka fejlesztése

Magzatelhajtás

Btk. 163. §

„Aki más magzatát elhajtja, büntetett miatt három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

(2) A büntetés egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztés, ha a magzatelhajtást

a) üzletszerűen,

b) az állapotos nő beleegyezése nélkül vagy

c) súlyos testi sérülést vagy életveszélyt okozva követik el.

(3) A büntetés két évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztés, ha a magzatelhajtás az állapotos nő halálát okozza.

(4) Az a nő, aki magzatát elhajtja vagy elhajtatja, vétség miatt egy évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.”

Magzatelhajtás

- **Magzat:** fogantatás pillanatától (női és férfi ivarsejtek találkozásától) – toló fájdalmak jelentkezéséig
- Okozati (kauzális) összefüggés szükségszerű, tehát a magzat halála az elhajtási/elhajtatási tevékenység eredményeként jön létre.
- Ha a nő nincs teherben → alkalmatlan tárgyon elkövetett bűncselekmény kísérlete valósul meg.
 - Más végzi a beavatkozást, és a magzatelhajtó tud a terhesség hiányáról, de anyagi ellenszolgáltatásért színlelt beavatkozást végez → befejezett család (és feltéve, hogy a beavatkozás sérülést okoz) testi sértés valósul meg
 - Amennyiben a nő maga végzi a cselekményt → önvészélyeztetés, nem bcs.

TÁMOP-5.5.7.-08/1-2008-0001

Betegjogi, ellátottjogi és gyermekjogi
képviselői hálózat és
civil jogvédő munka fejlesztése

Magzatelhajtás

- **1992. évi LXXIX. törvény a magzati élet védelméről**
 - E törvény lehetőséget ad a terhesség megszakítására,
→ jogszabály engedélye pedig kizárja a jogellenességet.
 - A törvény rendelkezési szerint a terhesség csak
 - veszélyeztetettség,
 - ha a terhesség bűncselekmény következménye,
 - illetve az állapotos nő súlyos válsághelyzete esetén,
 - a jogszabályban meghatározott feltételek mellett szakítható meg.

Testi sértés

Btk. 164. §

- (1) Aki más testi épségét vagy egészségét sérti, testi sértést követ el.*
- (2) Ha a testi sértéssel okozott sérülés vagy betegség nyolc napon belül gyógyul, az elkövető könnyű testi sértés vétsége miatt két évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.**
- (3) Ha a testi sértéssel okozott sérülés vagy betegség nyolc napon túl gyógyul, az elkövető súlyos testi sértés bűntette miatt három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.”**

Foglalkozás körében elkövetett veszélyeztetés

Btk. 165. §

- „(1) Aki **foglalkozási szabály megszegésével** más vagy *mások életét, testi épségét vagy egészségét* gondatlanságból közvetlen veszélynek teszi ki, vagy testi sértést okoz, vétség miatt egy évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.
- (2) A büntetés
- három évig terjedő szabadságvesztés, ha a bűncselekmény maradandó fogyatékossgot, súlyos egészségromlást vagy tömegszerencsétlenséget,
 - egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztés, ha a bűncselekmény halált,
 - két évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztés, ha a bűncselekmény kettőnél több ember halálát okozza, vagy halálos tömegszerencsétlenséget okoz.
- (3) Ha az elkövető a közvetlen veszélyt szándékosan idézi elő, büntett miatt az (1) bekezdésben meghatározott esetben három évig, a (2) bekezdésben meghatározott esetben - az ott tett megkülönböztetés szerint - egy évtől öt évig, két évtől nyolc évig, illetve öt évtől tíz évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.
- (4) E § alkalmazásában **foglalkozási szabály** a lőfegyver, a robbantószer és a robbanóanyag használatára és kezelésére vonatkozó szabály is.”

Foglalkozás körében elkövetett veszélyeztetés

- **Tettese:** bárki, aki olyan tevékenységet végez, amire biztonsági előírások vonatkoznak.
 - Nincs jelentősége, hogy ellenszolgáltatás ellenében, vagy ellenszolgáltatás nélkül végzi a tevékenységet.
 - Annak sincs jelentősége, hogy rendszeresen, hivatásszerűen, alkalmanként avagy kedvtelésből.
 - Lényegtelen, hogy a foglalkozás végzéséhez egyébként szükséges engedéllyel rendelkezik-e.
- Mind **szándékos**, mind **gondatlan** lehet az elkövetés
 - Szándékosság esetén csak a veszélyhelyzet létrehozására terjedhet ki a szándék. Az eredmény tekintetében csak gondatlanságra! Ellenkező esetben a megfelelő szándékos bcs. elkövetése miatt felel (pl. emberölésért)

Segítségnyújtás elmulasztása

Btk. 166. §

- (1) Aki nem nyújt **tőle elvárható segítséget** sérült vagy olyan személynek, akinek az **élete vagy testi épsége közvetlen veszélyben van**, vétség miatt két évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.
- (2) A büntetés büntett miatt három évig terjedő szabadságvesztés, ha a sértett meghal, és életét a segítségnyújtás megmenthette volna.
- (3) A büntetés büntett miatt az (1) bekezdés esetén három évig, a (2) bekezdés esetén egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztés, ha a veszélyhelyzetet az elkövető idézte elő, vagy ha a segítségnyújtásra egyébként is köteles.
- (4) A (3) bekezdés utolsó fordulata nem alkalmazható azzal szemben, aki a közlekedési szabályok alapján köteles a segítségnyújtásra.

III. Egészséget veszélyeztető bűncselekmények (XVII. Fejezet)

TÁMOP-5.5.7.-08/1-2008-0001
Betegjogi, ellátottjogi és gyermekjogi
képviselői hálózat és
civil jogvédő munka fejlesztése

- Kábítószer kereskedelem
- Kábítószer birtoklása
- Kóros szenvedélykeltés
- Kábítószer készítés elősegítése
- Kábítószer prekuzorral, teljesítmény fokozó szerrel, új pszichokatív anyaggal való visszaélés
- Egészségügyi termék hamisítása
- Kuruzslás
- Méreggel visszaélés
- Ártalmas közfogyasztási cikkel visszaélés

TÁMOP-5.5.7.-08/1-2008-0001

Betegjogi, ellátottjogi és gyermekjogi
képviselői hálózat és
civil jogvédő munka fejlesztése

Kábítószer-kereskedelem

176. §

(1) Aki kábítószerrel kínál, átad, forgalomba hoz, vagy azzal kereskedik, bűntett miatt két évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

- Kábítószer fogalma
- Minősített esetek: bünszövetségben, hivatalos vagy közfeladatot ellátó személyként, e minőséget felhasználva vagy a Magyar Honvédség, a rendvédelmi szervek vagy a Nemzeti Adó- és Vámhivatal létesítményében, avagy jelentős mennyiségű kábítószerre követik el.

TÁMOP-5.5.7.-08/1-2008-0001

Betegjogi, ellátottjogi és gyermekjogi
képviselői hálózat és
civil jogvédő munka fejlesztése

Kábítószer birtoklása

178. §

(1) Aki kábítószeret termeszt, előállít, megszerez, tart, az ország területére behoz, onnan kivisz, vagy azon átszállít, büntett miatt egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

(6) Aki kábítószeret fogyaszt, illetve csekély mennyiségű kábítószeret fogyasztás céljából megszerez, vagy tart, ha súlyosabb bcs. nem állapítható meg...

Büntethetőséget megszüntető ok (elterelés)

Feltételei:

1. csekély mennyiségű kábítószer
2. saját használatra termeszt, előállít, megszerez vagy tart, illetve aki kábítószer fogyaszt,
3. a bűncselekmény elkövetését beismeri,
4. az elsőfokú ítélet meghozataláig okirattal igazolja, hogy legalább hat hónapig folyamatos, kábítószer-függőséget gyógyító kezelésben, kábítószer-használatot kezelő más ellátásban részesült, vagy megelőző-felvilágosító szolgáltatáson vett részt.

TÁMOP-5.5.7.-08/1-2008-0001

Betegjogi, ellátottjogi és gyermekjogi
képviselői hálózat és
civil jogvédő munka fejlesztése

- **Nem alkalmazható**, ha a bűncselekmény elkövetését megelőzően két éven belül
- *a)* az elkövetővel szemben a vádemelést azért halasztották el, illetve a nyomozást vagy az eljárást azért függesztették fel, mert vállalta a kábítószer-függőséget gyógyító kezelésen, kábítószer-használatot kezelő más ellátáson vagy megelőző-felvilágosító szolgáltatáson való részvételt, vagy
- *b)* az elkövető büntetőjogi felelősségét kábítószer-kereskedelem vagy kábítószer birtoklása miatt megállapították.

IV. Az emberi szabadság elleni bűncselekmények(Btk. XVIII. Fejezet)

- Emberrablás (Emberrablás feljelentésének elmulasztása)
- Emberkereskedelem
- Kényszermunka
- Személyi szabadság megsértése
- Kényszerítés

Emberrablás Btk. 190. §

190. § (1) Aki más személyi szabadságától

a) erőszakkal, illetve az élet vagy testi épség ellen irányuló közvetlen fenyegetéssel vagy

b) védekezésre vagy akaratnyilvánításra képtelen állapotba helyezésével vagy ilyen állapotát kihasználva

megfoszt, és szabadon bocsátását követelés teljesítésétől teszi függővé, bűntett miatt két évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

Btk. 194. § Személyi szabadság megsértése

194. § (1) Aki mást személyi szabadságától megfoszt, büntett miatt három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

(2) A büntetés egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztés, ha a személyi szabadság megsértését

a) tizennyolcadik életévét be nem töltött személy sérelmére,

b) aljas indokból vagy célból,

c) a sértett sanyargatásával,

d) védekezésre képtelen személy sérelmére,

e) fegyveresen,

f) felfegyverkezve,

g) jelentős érdeksérelmet okozva vagy

h) hivatalos eljárás színlelésével

követik el.

(3) A büntetés két évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztés, ha a tizennyolcadik életévét be nem töltött személy sérelmére elkövetett bűncselekmény a (2) bekezdés b) vagy c) pontja szerint is minősül.

Btk. 195. § Kényszerítés

195. § Aki mást erőszakkal vagy fenyegetéssel arra kényszerít, hogy valamit tegyen, ne tegyen vagy eltűnjön, és ezzel jelentős érdeksérelmet okoz, ha más bűncselekmény nem valósul meg, büntett miatt három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

TÁMOP-5.5.7.-08/1-2008-0001

Betegjogi, ellátottjogi és gyermekjogi
képviselői hálózat és
civil jogvédő munka fejlesztése

V. A nemi élet szabadsága és a nemi erkölcs elleni bűncselekmények (Btk. XIX. Fejezet)

- Szexuális kényszerítés
- Szexuális erőszak
- Szexuális visszaélés
- Vérfertőzés
- Kerítés
- Prostitúció elősegítése
- Kitartottság
- Gyermekprostitúció kihasználása
- Gyermekpornográfia
- Szeméremsértés

TÁMOP-5.5.7.-08/1-2008-0001

Betegjogi, ellátottjogi és gyermekjogi
képviselői hálózat és
civil jogvédő munka fejlesztése

VI. Az emberi méltóság és egyes alapvető jogok elleni bűncselekmények (Btk. XXI. Fejezet)

- A lelkiismereti és vallásszabadság megsértése
- Közösség tagja elleni erőszak
- Az egyesülési, a gyülekezési szabadság, valamint a választási gyűlésen való részvétel jogának megsértése
- Egészségügyi önrendelkezési jog megsértése
- Személyes adattal visszaélés; Közérdekű adattal visszaélés
- Magánlaksértés;
- Zaklatás
- Magántitok megsértése; Levéltitok megsértése
- Kiszolgáltatott személy megalázása
- Rágalmazás
- Becsület csorbítására alkalmas hamis hang- vagy képfelvétel készítése
- Becsület csorbítására alkalmas hamis hang- vagy képfelvétel nyilvánosságra hozatala
- Becsületsértés; Kegyeletsértés

Btk. 221. § Magánlaksértés

221. § (1) Aki más lakásába, egyéb helyiségébe vagy ezekhez tartozó bekerített helyre erőszakkal, fenyegetéssel vagy hivatalos eljárás színlelésével bemegy, illetve ott bent marad, vétség miatt két évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

(2) Büntett miatt három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő, aki másnak a lakásába, egyéb helyiségébe vagy az ezekhez tartozó bekerített helyre, az ott lakó vagy azzal rendelkező akarata ellenére vagy megtévesztéssel

a) éjjel,

b) fegyveresen,

c) felfegyverkezve vagy

d) csoportosan

bemegy, vagy ott bent marad.

(3) Aki mást megakadályoz abban, hogy lakásába, egyéb helyiségébe vagy az ezekhez tartozó bekerített helyre bemenjen,

a) ha az (1) bekezdésben meghatározott módon követi el, az (1) bekezdés szerint,

b) ha a (2) bekezdésben meghatározott módon követi el, a (2) bekezdés szerint büntetendő.

(4) A büntetés büntett miatt egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztés, ha az (1) bekezdésben meghatározott bűncselekményt a (2) bekezdésben meghatározott módon követik el.

Btk. 226. § Rágalmazás Btk. 227. § Becsületsértés

226. § (1) Aki valakiről más előtt a becsület csorbítására alkalmas tényt állít, híresztel, vagy ilyen tényre közvetlenül utaló kifejezést használ, vétség miatt egy évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

(2) A büntetés két évig terjedő szabadságvesztés, ha a rágalmazást

a) aljas indokból vagy célból,

b) nagy nyilvánosság előtt, vagy

c) jelentős érdeksérelmet okozva

követik el.

227. § (1) Aki a 226. §-ban meghatározottakon kívül mással szemben

a) a sértett munkakörének ellátásával, közmegbízatásának teljesítésével vagy közérdekű tevékenységével összefüggésben vagy

b) nagy nyilvánosság előtt

a becsület csorbítására alkalmas kifejezést használ, vagy egyéb ilyen cselekményt követ el, vétség miatt egy évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

(2) Az (1) bekezdés szerint büntetendő, aki a becsületsértést tettelesen követi el.

TÁMOP-5.5.7.-08/1-2008-0001

Betegjogi, ellátottjogi és gyermekjogi
képviselői hálózat és
civil jogvédő munka fejlesztése

VII. Korrupciós bűncselekmények (Btk. XXVII. Fejezet)

- Vesztegetés (Btk. 290.§)
- Vesztegetés elfogadása (Btk. 291.§)
- Hivatali vesztegetés (Btk. 293.§)
- Hivatali vesztegetés elfogadása (Btk. 294.§)
- Vesztegetés bírósági vagy hatósági eljárásban (Btk. 295.§)
- Vesztegetés elfogadása bírósági vagy hatósági eljárásban (Btk. 296.§)
- Vesztegetés feljelentésének elmulasztása (Btk. 297.§)
- Befolyás vásárlása (Btk. 298.§)
- Befolyással üzérkedés (Btk. 299.§)

Vesztegetés

290. §

- (1) Aki gazdálkodó szervezet részére vagy érdekében tevékenységet végző személynek vagy rá tekintettel másnak azért ad vagy **ígér jogtalan előnyt**, hogy a kötelességét megszegje, büntetett miatt három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.
- (2) A büntetés egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztés, ha az (1) bekezdésben meghatározott bűncselekményt gazdálkodó szervezet részére vagy érdekében tevékenységet végző, önálló intézkedésre jogosult személlyel kapcsolatban követik el.
- (3) A büntetés
- a) az (1) bekezdés esetében egy évtől öt évig,
 - b) a (2) bekezdés esetében két évtől nyolc évig
- terjedő szabadságvesztés, ha a vesztegetést bünszövetségben vagy üzletszerűen követik el.
- (4) Az (1)-(3) bekezdés szerint büntetendő, aki a vesztegetést külföldi gazdálkodó szervezet részére vagy érdekében tevékenységet végző személlyel kapcsolatban követi el.
- (5) A büntetés korlátlanul enyhíthető - különös méltánylást érdemlő esetben mellőzhető - az (1) bekezdésben meghatározott bűncselekmény elkövetőjével szemben, ha a bűncselekményt, mielőtt az a hatóság tudomására jutott volna, a hatóságnak bejelenti, és az elkövetés körülményeit feltárja.

Vesztegetés elfogadása

291. §

(1) Aki gazdálkodó szervezet részére vagy érdekében végzett tevékenységével kapcsolatban jogtalan előnyt kér, avagy a jogtalan előnyt vagy ennek ígéretét elfogadja, illetve a rá tekintettel harmadik személynek adott vagy ígért jogtalan előny kérőjével vagy elfogadójával egyetért, büntett miatt három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

(2) Ha az elkövető

a) a jogtalan előnyért a kötelességét megszegi, egy évtől öt évig,

b) az (1) bekezdésben meghatározott bűncselekményt bünszövetségben vagy üzletszerűen követi el, két évtől nyolc évig

terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

(3) Ha az elkövető gazdálkodó szervezet részére vagy érdekében tevékenységet végző, önálló intézkedésre jogosult személy, a büntetés

a) az (1) bekezdésben meghatározott esetben egy évtől öt évig,

b) a (2) bekezdés a) pontjában meghatározott esetben két évtől nyolc évig,

c) a (2) bekezdés b) pontjában meghatározott esetben öt évtől tíz évig

terjedő szabadságvesztés.

(4) Az (1)-(3) bekezdés szerint büntetendő az a külföldi gazdálkodó szervezet részére vagy érdekében tevékenységet végző személy, aki az ott meghatározott bűncselekményt követi el.

(5) A büntetés korlátlanul enyhíthető - különös méltánylást érdemlő esetben mellőzhető - az (1) bekezdésben meghatározott bűncselekmény elkövetőjével szemben, ha a bűncselekményt, mielőtt az a hatóság tudomására jutott volna, a hatóságnak bejelenti, a kapott jogtalan vagyoni előnyt vagy annak ellenértékét a hatóságnak átadja, és az elkövetés körülményeit feltárja.

Hivatali vesztegetés

293. §

293. § (1) Aki hivatalos személyt a működésével kapcsolatban neki vagy rá tekintettel másnak adott vagy ígért előnnyel befolyásolni törekszik, büntett miatt három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

(2) Egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő a vesztegető, ha az előnyt azért adja vagy ígéri, hogy a hivatalos személy a hivatali kötelességét megszegje, a hatáskörét túllépje, vagy a hivatali helyzetével egyébként visszaéljen.

3) Az (1)-(2) bekezdés szerint büntetendő, aki az ott meghatározott bűncselekményt külföldi hivatalos személy működésével kapcsolatban követi el.

(4) Az (1) bekezdés szerint büntetendő a gazdálkodó szervezet vezetője, illetve ellenőrzésre vagy felügyeletre feljogosított, a gazdálkodó szervezet részére vagy érdekében tevékenységet végző személy, ha az (1)-(3) bekezdésben meghatározott bűncselekményt a gazdálkodó szervezet részére vagy érdekében tevékenységet végző személy a gazdálkodó szervezet érdekében követi el, és felügyeleti vagy ellenőrzési kötelezettségének teljesítése a bűncselekmény elkövetését megakadályozhatta volna.

(5) Vétség miatt két évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő a gazdálkodó szervezet vezetője, ellenőrzésre vagy felügyeletre feljogosított, a gazdálkodó szervezet részére vagy érdekében tevékenységet végző személy, ha a (4) bekezdésben meghatározott bűncselekményt gondatlanságból követi el.

(6) A büntetés korlátlanul enyhíthető - különös méltánylást érdemlő esetben mellőzhető - az (1) és (2) bekezdésben meghatározott bűncselekmény elkövetőjével szemben, ha a bűncselekményt, mielőtt az a hatóság tudomására jutott volna, a hatóságnak bejelenti, és az elkövetés körülményeit feltárja.

Hivatali vesztegetés elfogadása

294. §

294. § (1) Az a hivatalos személy, aki a működésével kapcsolatban előnyt kér, az előnyt vagy ennek ígérését elfogadja, illetve a rá tekintettel harmadik személynek adott vagy ígért előny kérőjével vagy elfogadójával egyetért, büntetett miatt egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

(2) A büntetés két évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztés, ha a bűncselekményt vezető beosztású hivatalos személy követi el.

(3) Az (1) bekezdésben meghatározott esetben két évtől nyolc évig, a (2) bekezdésben meghatározott esetben öt évtől tíz évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő, aki

a) az előnyért

aa) hivatali kötelességét megszegi,

ab) hatáskörét túllépi, vagy

ac) hivatali helyzetével egyébként visszaél, illetve

b) a bűncselekményt bünszövetségben vagy üzletszerűen követi el.

(4) Az (1)-(3) bekezdés szerint büntetendő az a külföldi hivatalos személy, aki az ott meghatározott bűncselekményt követi el.

(5) A büntetés korlátlanul enyhíthető - különös méltánylást érdemlő esetben mellőzhető - az (1) és (2) bekezdésben meghatározott bűncselekmény elkövetőjével szemben, ha a bűncselekményt, mielőtt az a hatóság tudomására jutott volna, a hatóságnak bejelenti, a kapott jogtalan vagyoni előnyt vagy annak ellenértékét a hatóságnak átadja, és az elkövetés körülményeit feltárja.

Vesztegetés bírósági vagy hatósági eljárásban

295. §

(1) Aki azért, hogy más a bírósági, választottbírósági vagy hatósági eljárásban törvényes jogait ne gyakorolja, vagy kötelezettségeit ne teljesítse, neki vagy rá tekintettel másnak előnyt ad vagy ígér, büntetett miatt három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

(2) Az (1) bekezdés szerint büntetendő, aki az ott meghatározott bűncselekményt törvénnyel kihirdetett nemzetközi szerződéssel vagy az Egyesült Nemzetek Biztonsági Tanácsa kötelező határozatával létrehozott nemzetközi büntető bíróság, illetve az Európai Unió Bírósága előtt folyamatban lévő eljárás során vagy azzal kapcsolatban követi el.

(3) A büntetés korlátlanul enyhíthető - különös méltánylást érdemlő esetben mellőzhető - az (1)-(2) bekezdésben meghatározott bűncselekmény elkövetőjével szemben, ha a bűncselekményt, mielőtt az a hatóság tudomására jutott volna, a hatóságnak bejelenti, és az elkövetés körülményeit feltárja.

Vesztegetés elfogadása bírósági vagy hatósági eljárásban 296.§

296. § (1) Aki azért, hogy a bírósági, választottbírósági vagy hatósági eljárásban törvényes jogait ne gyakorolja, vagy kötelezettségeit ne teljesítse, előnyt kér, az előnyt vagy ennek ígéretét elfogadja, illetve a rá tekintettel harmadik személynek adott vagy ígért előny kérőjével vagy elfogadójával egyetért, büntett miatt egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

(2) Az (1) bekezdés szerint büntetendő, aki az ott meghatározott bűncselekményt törvénnyel kihirdetett nemzetközi szerződéssel vagy az Egyesült Nemzetek Biztonsági Tanácsa kötelező határozatával létrehozott nemzetközi büntető bíróság, illetve az Európai Unió Bírósága előtt folyamatban lévő eljárás során vagy azzal kapcsolatban követi el.

(3) A büntetés korlátlanul enyhíthető - különös méltánylást érdemlő esetben mellőzhető - az (1)-(2) bekezdésben meghatározott bűncselekmény elkövetőjével szemben, ha a bűncselekményt, mielőtt az a hatóság tudomására jutott volna, a hatóságnak bejelenti, a kapott jogtalan vagyoni előnyt vagy annak ellenértékét a hatóságnak átadja, és az elkövetés körülményeit feltárja.

Befolyással üzérkedés

299. §

(1) Aki arra hivatkozással, hogy hivatalos személyt befolyásol, a maga vagy más számára előnyt kér, az előnyt vagy ennek ígéretét elfogadja, illetve a rá tekintettel harmadik személynek adott vagy ígért előny kérőjével vagy elfogadójával egyetért, büntett miatt egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

(2) A büntetés két évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztés, ha az elkövető

a) azt állítja, vagy azt a látszatot kelti, hogy hivatalos személyt veszteget,

b) hivatalos személynek adja ki magát, vagy

c) a bűncselekményt üzletszerűen követi el.

(3) Az (1)-(2) bekezdés szerint büntetendő, aki az ott meghatározott bűncselekményt külföldi hivatalos személlyel kapcsolatban követi el.

300. § (1) Aki a 299. § (1) bekezdésében meghatározott bűncselekményt gazdálkodó szervezet részére vagy érdekében tevékenységet végző személlyel kapcsolatban követi el, vétség miatt két évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

(2) A büntetés büntett miatt három évig terjedő szabadságvesztés, ha az (1) bekezdésben meghatározott bűncselekményt gazdálkodó szervezet részére vagy érdekében tevékenységet végző, önálló intézkedésre jogosult személlyel kapcsolatban követik el.